

[Poul Møller.]

derfor. Vi ved, hvor meget lovjaskeri der kan komme i kølvandet af sådanne forhandlinger, hvor beslutninger træffes, uden at ordførere bliver spurgt, specialordførerne og eksperterne, uden at oppositionen har andre muligheder for at få oplysning om de sager, der behandles, end de oplysninger, vi kan få af ministrene og ministrenes embedsmænd, og vi har jo indtil trivialitet i det sidste folketingsår fået erklæringer om, at ministrenes embedsmænd kun må udtale sig, som ministrene ønsker, over for politikerne.

Vi har i den seneste tid set det med et kontor, som vi troede i hvert fald skulle være hævet over denne betragtning, nemlig justitsministeriets lovkontor. Der har afgiftsudvalget måttet finde sig i, at lovkontoret gav en fremstilling af et problem, som var ganske ensidig, hvor man ikke tog alt det med, som står i de bøger, man citerede, hvis det talte imod den løsning, regeringen ønskede. Ministeriernes embedsmænd er ministeriernes embedsmænd, og så kan de kaldes lovkontorer, eller hvad man vil kalde dem, de fremlægger aldrig noget i folketinget, der kunne ryste tilliden til, hvad regeringen har fremsat; man siger, det er en parlamentarismens grundsætning, at det skal være sådan, og så er der ikke noget at gøre ved det.

Vi har som sagt ikke gode erfaringer med den forhandlingsform, og derfor advarede vi imod den. Vi kan huske omsforliget, hvor det ærede medlem hr. Baunsgaard, som dengang var handelsminister, ikke deltog i forhandlingerne om omsforliget og derfor ikke kunne vide, hvad der var foregået under disse lukkede drøftelser. Han kom ikke til stede under de lukkede forhandlinger, og da resultatet forelå og skulle gennemføres her i folketinget, var det knap 14 dage gammelt, før han erklærede, at det var det dumme af alle forlig, og han kunne kritisere det sønder og sammen.

Vi ville ikke risikere noget tilsvarende igen. Vi vil ikke risikere, at det sagligt kan siges, at det er lovjaskeri, når 8 medlemmer af det høje ting samles for at tilrettelægge landbrugslovgivning, boliglovgivning, skattelovgivning, opsparingsordning og alt muligt andet inden for 8 dage. Vi sagde altså derfor fra på forhånd. Vi sagde, at vi ville orientere vor gruppe lø-

bende under forhandlingerne, og vi mener også, offentligheden har krav på at vide, hvad der skal være lov i Danmark, inden lovens faktiske gennemførelse er besluttet. Det endte heller ikke godt, og det var ikke mærkeligt. Jeg tror, forhandlingsformen er forældet, problemerne er for store til, at man kan klare det på den måde.

Lad mig nævne et eksempel: merværdiafgiften. Vi er interesseret i merværdiafgift, vi ønsker at arbejde sagligt med på det lovforslag, den højtærede finansminister fremsætter. Vi ønsker at skabe et merværdiafgiftssystem til at aflaste det nuværende direkte skattesystem. Men her måtte en forligsskitse, for at den overhovedet kunne hænge sammen, for at der kunne blive en skitse ud af det, forudsætte, at merværdiafgiften kunne træde i kraft den 1. oktober; folketingets behandling af den skulle så være tilendebragt så tidligt, at den kunne træde i kraft den 1. oktober; det vil sige, at tingets forhandling skulle tilendebringes inden udgangen af juni måned. Samtidig fik vi viden om, at forslaget sagligt først kan være tilstrækkelig langt fremme til fremsættelse den 15. maj. I perioden fra den 15. maj til den 30. juni skulle man, for at dette forlig overhovedet kunne realiseres, gennemføre merafgiftsforslagets fremsættelse, første behandling, modtagelse af deputationer og saglig behandling af deputationernes henvendelser. Dette store problem om en afgift på 4-5 milliarder kr., stigende med forbruget i fremtiden, skulle køres igennem på 6 uger i tinget. Det kan være, det kan lade sig gøre, men hvad vil man gøre, hvis der kommer hundrede henvendelser udefra med saglige og kritiske udtalelser vedrørende disse forslags administration og teknikken i dem? Kan man så bare feje dem til side?

Vi fik indtryk af ved de oplysninger, vi fik under udvalgsforhandlingerne, at hvervone stort set havde tiltrådt grundlaget i skitsen. Vi fik at vide, at gartneriet havde været imod, at landbruget havde visse forbehold, og vi læser nu i dag til morgen en beretning fra Grosserer-Societetets formand, der bestrider, at Grosserer-Societetet har tiltrådt merværdiafgiften; det viser jo, hvor mange usikkerhedsmomenter der er. Selv når man skal gennemføre et rigtigt afgiftssystem, er det vigtigt, at der bliver den